

آموزش و فراگیری زبان های خارجی از دیدگاه امام خمینی (س) و امام خامنه ای (مد ظله العالی)

تاریخ دریافت مقاله: شهریور ۱۳۹۸

تاریخ پذیرش مقاله: مهر ۱۳۹۸

علی شفائی^۱

^۱عضو هیئت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بوکان

نویسنده مسئول:

علی شفائی

چکیده

یکی از مسائل مهم و تاثیرگذار در جوامع امروزی و نیز سیستم آموزشی عصر حاضر یاددهی و یادگیری زبان های خارجی رایج و پر کاربرد دنیا توسط دانش آموزان، دانشجویان و محققین عرصه های مختلف و استفاده از آنها در جهت گسترش علم و دانش و تبادل دیدگاه ها و یافته های علمی و تحقیقی شان می باشد. در این زمینه صاحب نظران آموزش و یادگیری زبان مسائل و دیدگاههای مختلفی را مطرح کرده اند. بعلاوه، علمای دین و بزرگان اسلام نیز در زمینه ضرورت یادگیری و استفاده صحیح و کارآمد از زبان های خارجی دیدگاهها و بیانات گرانقدر و ارزشمندی داشته اند. از همین رو، مقاله حاضر به بررسی مسئله آموزش و فراگیری زبان های خارجی از دیدگاه بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (س) و رهبر معظم انقلاب اسلامی امام خامنه ای (مد ظله العالی) می پردازد. در این مقاله ضرورت و اهمیت فراگیری زبان های خارجی و زبان های رایج و پر کاربرد دنیا از دیدگاه امام خمینی (س) و امام خامنه ای (مد ظله العالی) و کاربرد آنها برای مقابله با توطئه های دشمنان علیه اسلام و انقلاب اسلامی ایران و نیز تبلیغ و گسترش اصول و مبانی اسلام و آرمان های انقلاب اسلامی در سرتاسر دنیا بررسی و تبیین می شوند.

کلمات کلیدی: آموزش زبان های خارجی، فراگیری زبان های خارجی، امام خمینی (س)، امام خامنه ای (مد ظله العالی).

مقدمه

در عصر حاضر که عصر ارتباطات و گسترش و پیشرفت فناوری می باشد، یادگیری و فراگیری یک یا چند زبان علاوه بر زبان مادری امری ضروری و مهم برای تبادل نظر و ارتباط با دنیا و مردمان کشورهای مختلف می باشد. در سیستم آموزشی آموزش و پرورش و آموزش عالی ایران نیز واحدهای درسی تحت عنوان زبان های خارجی برای دانش آموزان و دانشجویان فراهم می گردد تا آنها را با اصول پایه ای زبان خارجی آشنا کنند. در ارتباط با ارزش و اهمیت یاددهی و یادگیری زبان های خارجی و زبان های رایج و پرکاربرد دنیا، امام خمینی (س) و امام خامنه ای (مد ظله العالی) بیانات و دیدگاه ها و تأکیدات مثبت و ارزنده ای داشته اند. در ادامه مقاله حاضر به بررسی و تبیین دیدگاه ها و بیانات امام خمینی (س) و امام خامنه ای (مد ظله العالی) خواهیم پرداخت.

آموزش و فراگیری زبان های خارجی دیدگاه امام خمینی (س)

بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی در دیدار با اعضای ستاد انقلاب فرهنگی، مسئولان، اساتید و اعضای جامعه امام الصادق (ع)، اعضای ستاد انقلاب فرهنگی، اساتید و طلاب مدرسه شهید مطهری، فارغ التحصیلان امور تربیتی و قضایی قم، مسئولان مؤسسه در راه حق و کارکنان هنرستان امیر کبیر اصفهان نیز بر اهمیت فراگیری زبان های خارجی تأکید نمودند. ایشان در آن جلسه فرمودند:

بحمد الله امروز که ما از آن قید و بندها رهایی پیدا کرده ایم باید توجه به این معنا داشته باشیم که امروز حوزه ها با دیروز حوزه ها فرق دارد. امروز حوزه ها برای دنیا، الان دنیا یک تحولی پیدا کرده است که کآنه عائله واحد شده است. این صحبتی که من الان برای شما می کنم ممکن است که بعد از دو ساعت دیگر در آمریکا هم منعکس بشود و همین طور هر مطلبی که در ایران واقع می شود در همه دنیا پخش می شود. یعنی یک کسی اگر صدا بکند به صدای عادی، صدای او قبل از اینکه به آخر این مجلس برسد به آمریکا رسیده است. وضع این طور شده، دنیا کآنه همه مجتمع شده است در یک محصوره کوچکی از حیث جهات. ما امروز نمی توانیم مثل سابق فکر کنیم، ما سابق تبلیغاتمان محصور به ایران بود.

گاهی اتفاق می افتاد که در یک جای دیگر هم می رفتند اما گاهی بود، خیلی کم. و تبلیغات آن قدری که برای خارج لازم است برای داخل کمتر از او لازم است. شما می بینید که امروز همه تبلیغات دنیا بر ضد اسلام است؛ با اسم ضدیت با جمهوری اسلامی اصل اسلام را محکوم می کنند. صورت اسلام را به یک صورت دیگری در آورده اند که غیر واقعیت اوست. پیشتر احتیاج به زبان، زبانهای خارجی نبود، امروز احتیاج است به این، یعنی جزو برنامه تبلیغات مدارس باید زبان باشد، زبانهای زنده دنیا، آنهایی که در همه دنیا شایع تر است. این باید یکی از چیزهایی باشد که در مدارس دینی ما که می خواهند تبلیغ بکنند، این امروز محل احتیاج است، مثل دیروز نیست که ما صدامان از ایران بیرون نمی رفت.

امروز ما می توانیم در ایران باشیم و به زبان دیگری همه جای دنیا را تبلیغ کنیم، در همه جا مبلغ باشیم، و علاوه بر آن امروز رفتن به همه جای دنیا یک امر آسان و عادی است که مبلغین ان شاء الله باید تربیت بشوند، و فیضیه و دانشگاه ما باید یک دانشگاه و یک فیضیه باشد برای همه دنیا، تبلیغ برای همه دنیا، برای همه کشورهای عالم (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۱۰۲-۱۱۰).

همانگونه که از بیانات حضرت امام خمینی (س) می توان فهمید، ایشان دیدگاه مثبتی نسبت به آموزش زبان های رایج دنیا در مدارس، دانشگاه ها و حوزه های علمیه داشتند و اکیداً نسبت به فراگیری زبان های خارجی رایج در دنیا توسط دانش آموزان و دانشجویان و طلاب توصیه و تأکید نموده اند. ایشان در بخش ابتدایی بیاناتشان به مسئله گسترش و پیشرفت و سرعت بالای ارتباطات و تبادل اطلاعات در دنیای امروز اشاره می کنند و می فرمایند که تبلیغات ما امروزه محدود به داخل کشور نیست. این بدان معناست که، حضرت امام (ره) بر فراگیری زبان های خارجی توسط طلاب و دانشجویان برای تبلیغ و اشائه دین مبین اسلام و آرمان های انقلاب اسلامی در سرتاسر دنیا تأکید می فرمایند.

ایشان همچنین در بیاناتشان بر این موضوع که دشمنان اسلام و انقلاب اسلامی به دنبال ضربه زدن به انقلاب اسلامی از طرق مختلف هستند، می فرمایند که دشمنان بدلیل ضدیت با انقلاب اسلامی دین مبین اسلام را مورد حمله قرار می دهند و سعی دارند چهره ای غیر واقعی و نادرست از دین مبین اسلام را برای جهانیان به تصویر بکشند. از بیانات بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی ایران می توان به ضرورت تدریس و آموزش زبان های خارجی در مدارس، دانشگاه ها و حوزه های علمیه و کاربرد زبان های خارجی برای تبلیغ اسلام و آرمان های انقلاب اسلامی و تبیین چهره واقعی دین اسلام در کل دنیا و تمام کشورها پی برد. به علاوه، از بیانات حضرت امام در زمینه اهمیت و ضرورت فراگیری زبان های خارجی این مسئله را نیز می توان دریافت

که ایشان فراگیری زبان های خارجی و رایج دنیا را یکی از راه های موثر برای مقابله با هجمه و حملات دشمنان اسلام و انقلاب اسلامی می دانند زیرا در صورتی که مبلغان دین اسلام و نمایندگان جمهوری اسلامی ایران به زبان های رایج دنیا مسلط باشند می توانند چهره واقعی اسلام و انقلاب را به مردمان کشورهای مختلف نشان دهند و از این طریق با دشمنان و بد خواهان اسلام و انقلاب اسلامی مقابله و مبارزه نمایند.

آموزش و فراگیری زبان های خارجی از دیدگاه امام خامنه ای (مد ظله العالی)

حضرت آیت الله امام خامنه ای (مد ظله العالی) در دیدار معلمان و فرهنگیان به مناسبت هفته معلم در اردیبهشت ۹۵، در ارتباط با آموزش زبان های خارجی در مدارس می فرمایند:

من همین جا این حرفی را که گاهی هم گفته ام به مسئولین آموزش و پرورش [تکرار می کنم]؛ شاید به مسئولین محترم فعلی نگفته باشم اما قبل ها مکرر گفته ام؛ این اصرار بر ترویج زبان انگلیسی در کشور ما یک کار ناسالم است. بله، زبان خارجی را باید بلد بود اما زبان خارجی که فقط انگلیسی نیست، زبان علم که فقط انگلیسی نیست. چرا زبانهای دیگر را در مدارس به عنوان درس زبان معین نمیکنند؟ چه اصراری است؟ این میراث دوران طاغوت است، این میراث دوران پهلوی است. [مثلاً] زبان اسپانیولی؛ امروز کسانی که به زبان اسپانیولی حرف میزنند کمتر از کسانی نیستند که به زبان انگلیسی حرف میزنند؛ در کشورهای مختلف، در آمریکای لاتین یا در آفریقا کسان زیادی هستند. مثلاً میگویم؛ بنده حالا مروّج [زبان] اسپانیا نیستم که بخواهم برای آنها کار بکنم، اما مثال دارم میزنم. چرا زبان فرانسه یا زبان آلمانی تعلیم داده نمی شود؟ زبان های کشورهای پیشرفته ی شرقی هم زبان بیگانه است، اینها هم زبان علم است.

آقا جان! در کشورهای دیگر به این مسئله توجه می کنند و جلوی نفوذ و دخالت و توسعه ی زبان بیگانه را می گیرند؛ ما حالا از پاپ کاتولیک تر شده ایم! آمده ایم میدان را باز کرده ایم و علاوه بر اینکه این زبان را کرده ایم زبان خارجی انحصاری مدارسمان، مدام داریم می آوریمش [در مقاطع] پایین؛ در دبستان ها و در مهدکودک ها! چرا؟ ما که می خواهیم زبان فارسی را ترویج کنیم، باید یک عالم خرج کنیم و زحمت بکشیم.

[وقتی] کرسی زبان را در یک جا تعطیل می کنند، باید تماس های دیپلماتیک بگیریم که چرا کرسی زبان را تعطیل کردید. نمی گذارند، اجازه ی دانشجو گرفتن نمی دهند، امتیاز نمی دهند، برای اینکه زبان فارسی را یک جا می خواهیم ترویج کنیم؛ آن وقت ما بیاییم زبان آن ها را خودمان با پول خودمان، با خرج خودمان، با مشکلات خودمان ترویج کنیم. این عقلانی است؟ من نمیفهمم! این را داخل پرانتز گفتیم، برای اینکه همه بدانند، توجه کنند.

[البته] نمیگویم که فردا برویم زبان انگلیسی را در مدارس تعطیل کنیم؛ نه، حرف من این نیست؛ حرف این است که بدانیم چه کار داریم میکنیم؛ بدانیم طرف می خواهد چگونه نسلی در این کشور پرورش بیابد، و با چه خصوصیات.

رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران در بیاناتشان بر آموزش و فراگیری زبان های خارجی توصیه و تاکید می فرمایند و آموزش و تدریس زبان های خارجی را یک ضرورت در سیستم آموزشی کشور می دانند. لیکن، ایشان از این مسئله که آموزش زبان های خارجی در سیستم آموزشی مدارس و دانشگاه های کشور بصورت عمده به آموزش و یادگیری زبان انگلیسی محدود می شود نیز انتقاد می فرمایند و این امر را میراث دوران طاغوت و کاری نادرست می دانند. حضرت امام خامنه ای (مد ظله العالی) در مورد آموزش زبان های خارجی بر این باورند که این امر نباید در انحصار یک زبان خاص باشد و سیستم آموزشی کشور باید امکان یادگیری زبان های مختلف و پر کاربرد دنیا مانند اسپانیایی و فرانسوی را برای دانش آموزان و دانشجویان فراهم نماید.

امام خامنه ای (مد ظله العالی) در بخش دیگری از بیاناتشان به مسئله نفوذ دشمن با استفاده از ترویج زبان اشاره فرموده اند. ایشان در این باره می فرمایند که کشورهای غربی به ما اجازه ترویج زبان فارسی در کشورها و جوامعشان را نمی دهند ولی ما در کشور خودمان و با هزینه خودمان زبان و در کنار آن فرهنگ بیگانه و غربی را با آموزش انحصاری یک زبان خاص مانند انگلیسی در بین افراد جامعه و دانش آموزان و دانشجویان خود که نسل آینده انقلاب اسلامی هستند گسترش می دهیم.

البته رهبر فرزانه انقلاب اسلامی ایران در بخش پایانی بیاناتشان به این مسئله اشاره می فرمایند که ایشان مخالف آموزش زبان انگلیسی در سیستم آموزشی کشور نیستند بلکه ایشان دیدگاه بسیار مثبتی نسبت به آموزش و فراگیری زبان های خارجی در مدارس و دانشگاه های کشور دارند. ایشان بر این مسئله تاکید می فرمایند که آموزش زبان خارجی در کشور نباید محدود به یک زبان خاص باشد و باید آموزش و یادگیری سایر زبان های پر کاربرد و رایج دنیا نیز در برنامه آموزشی دانش آموزان و دانشجویان گنجانده شود.

نتیجه گیری

آموزش و فراگیری زبان های خارجی در دنیای امروز و با توجه به گستردگی ارتباطات از اهمیت بالایی برخوردار است و این امر در سیستم آموزشی کشور مان نیز هم در مدارس و هم در دانشگاه ها مورد توجه قرار گرفته است. از دیدگاه بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی (س) و رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران امام خامنه ای (مد ظله العالی) آموزش زبان های خارجی و رایج دنیای امروز امری ضروری و اجتناب ناپذیر است تا بتوانیم موازین و اصول دین مبین اسلام و آرمان های انقلاب اسلامی ایران را به تمام جهانیان معرفی کنیم و با نشان دادن چهره واقعی اسلام و انقلاب نقشه ها و توطئه های دشمنان اسلام و انقلاب برای تخریب دین اسلام و انقلاب شکوهمند اسلامی نقش برآب کنیم. بعلاوه، بر اساس بیانات امام راحل و رهبر فرزانه انقلاب اسلامی آموزش زبان های خارجی باید شامل یاددهی و یادگیری زبان های رایج و پرکاربرد دنیا باشد و منحصر و محدود به یک زبان خاص نباشد تا از این طریق بتوانیم دین اسلام و انقلاب اسلامی را در کشورهای مختلف دنیا برای مردمانی با زبان های مختلف تبیین و معرفی و تبلیغ کنیم و با انحصارزدایی در زمینه آموزش زبان های خارجی میتوانیم از بروز آسیب های فرهنگی و اجتماعی ناشی از آموزش یک زبان خاص در میان دانش آموزان و دانشجویان و نسل آینده انقلاب اسلامی جلوگیری کنیم.

منابع و مراجع

- امام خمینی، سید روح الله. (۱۳۸۵). صحیف امام (دوره ۲۲ جلدی)، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، جلد ۱۸.

- امام خامنه ای، سید علی. (۱۳۹۵)، بیانات در دیدار معلمان و فرهنگیان، به مناسبت هفته ی معلم، پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی سیدعلی خامنه ای (مدظله العالی)، مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی، <http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=32970>